

Geo Călugăru: Încep prin a vă mulțumi pentru oferirea, pe data de 9.06.2021 a volumului III, ultimul din trilogia “America visului românesc”, pe care l-ați lansat la Terasa “Clubul Londra”, în cadrul Ceneclului literar “Arena literară” al domnului Nicolae Roșu, la care am fost prezent. Mi-a mers la suflet dedicația: “D-lui prof. Geo Călugăru, cu bucuria unei noi revederi. Anca Sîrghie, 5.07.2021”. Parcurgând cu încântare cele peste 400 de pagini ale cărții, am descoperit, la pagina 266, consemnarea dumneavoastră: “La Centrul Cultural J. L. Calderon (așa se chema la data aceea) în 6 octombrie 2016, criticul literar Florentin Popescu și profesorul Geo Călugăru au comentat volumul <<Radu Stanca. Evocări și interpretări în evantai>>. Dintre cele 6 capitole ale volumului, ce însumează 460 de pagini, au fost remarcate cele 39 de rememorări ale unor personalități care luminează aspecte inedite din viața scriitorului”. Fiind o amintire dragă sufletului meu, explicându-mi, totodată și “bucuria unei noi revederi”, am evocat-o, cu plăcere. Vă întreb: ce v-a determinat să vă asumați acest travaliu, realizarea acestei trilogii, pe care ați botezat-o “America visului

românesc”, însumând aproape 1.500 de pagini?

Anca Sîrghie: Cum se întâmpla multor făgărășeni la începutul secolului al XX-lea, din familia tatălui meu de la Sâmbăta de Jos au plecat în America patru frați. Muncind acolo cu vrednicie, dintre ei, doar Ion Bițu s-a întors în țară cu banii strânși, decis să-și ridice o casă făloasă în satul său natal unde a trăit până la moarte.

G.C.: Altceva, mai palpabil, de natură personală, care să-i convingă pe cititori, cum ați ajuns la această formulare a demersului dumneavoastră scriitoricesc, nu mă îndoiesc, temeinic motivat pe rolul adevărului. Ce ne mai puteți relata?

A.S.: Datorită rudelor de la care primeam cadouri când sosea câte ceva din America în satul tatălui meu sau în plicurile cu scrisori era strecurată câte o bancnotă de dolari, care pentru copilul naiv, pe atunci, avea o valoare nemăsurată, în mintea mea se producea o contradicție uriașă. Așadar, constatam că americanii nu erau dușmanii familiei mele, ci dimpotrivă. Instinctiv căutam adevărul despre America.

G.C.: Și l-ați descoperit? Cum? Și care este acest adevăr?

A.S.: Am citit, în mare secret romanul interzis “Pe aripile vântului” și am înțeles cât de dramatică a fost calea ce ducea spre bogăția, deci și spre prosperitatea americanilor contemporani. Din 1964 când tanti Istina a venit din America să ne viziteze, am decis să corespondăm și legătura noastră nu s-a mai întrerupt, fiind foarte atente să nu scriem nimic politic, pentru că eram conștiente că cenzura urmărea scrisorile noastre. Eram studentă și în pachetele pe care tanti Istina ni le trimitea, se găseau totdeauna haine cu care deveneam elegantă. Când m-am măritat mătușile mele mi-au trimis o întreagă zestre în dar.

G.C.: Din cele mai sus relatate, sunt convins că în mintea dumneavoastră s-a conturat un adevăr pe care principalii factori politici din acea vreme, fie l-au ascuns, fie l-au deformat încât să-i sperie pe toți cei care cutezau să viseze, cu ochii deschiși. Ce aveți de spus privind acest aspect? A.S.: Deci, bogăția Americii era o realitate, dar se realiza cu muncă aspră, despre care îmi vorbise și tanti Istina. Eram împăcată cu gândul, că Lumea Nouă pe care încercam să o cunosc din cărți, va rămâne pentru totdeauna îndepărtată de mine.

G.C.: După câte feste ne joacă viața se pare că, uneori își intră în aria întâmplării definite de un anumit filosof clasic, drept forma ascunsă a necesității. Așa o fi? Dumneavoastră ce părere aveți?

A.S.:În ce mă privește, vreau să cred că da. Ca un arc în timp, legătura directă cu America s-a întărit atunci când în anii după Revoluția din decembrie 1989, băieții mei au decis să plece prin loteria vizelor în S.U.A., atrași de același vis american despre care acum tocmai am scris în cartea mea memorialistică. Aș putea spune că relația mea cu America este o legătură de destin.

G.C.: Vreau să cred că, saltul făcut și conștientizarea profunzimii relației dumneavoastră cu America, v-a mobilizat să înălțați stacheta visului. Acesta v-a îngăduit, să-l materializați, în această trilogie, cu care sunt convins, vă mândriți. Au existat niște pași premergători, care, împliniți, v-au decis să precedeți la, cred unica până acum ca proporții, în spațiul memorialisticii referitoare la America?

A.S.:La primele vizite făcute cu începere din 2001 în S.U.A., nu mă gândeam să scriu o carte, dar impresionată de tot ce vedeam, fie bun, fie rău, am scris pentru presa din țară niște reportaje. Au apărut mai ales în revista de cultură “Caligraf” de la Turnu Severin, care mi-a oferit o rubrică permanentă pe o pagină uriașă, pentru care puteam să scriu în voie despre America. Iată că, acum sunt gata să însumez o trilogie pe această temă. G.C.: După două decenii de când America a intrat serios în sfera atenției dumneavoastră, pot să vă rog să ne spuneți, când America a devenit visul României din punct de vedere istoric și cum s-a materializat acesta printr-un mare număr de români care au emigrat dincolo de Ocean?

A.S.:Cu riscul de a dezamăgi cititorii care nu cunosc subtilitățile istoriei noastre, plecările spre America ale muncitorilor și țăranilor din părțile sud-est europene s-au conformat planului

americanilor care nu și-ar fi putut dezvolta o economie și o agricultură înfloritoare, dacă nu ar fi adus forță de muncă din țări mai sărace, pentru care tentația era câștigul în schimbul unei munci istovitoare. Atragerea românilor în proiectul american, cu începere de la finele secolului al XIX-lea și apoi în etape succesive de-a lungul primei jumătăți a secolului al XX-lea, a dezvoltat o întreagă industrie care profita de naivitatea celor care voiau să se îmbogățească în Țara Făgăduinței.

Implementarea unui asemenea proiect s-a desfășurat în etape succesive. O rețea de propagandă lămură oamenii să plece dincolo de Atlantic. Apoi se implicau cei ce ofereau îmbrăcămintea și încălțăminte în egală măsură reglementate, pentru că la principala poartă de intrare în S.U.A., cea din insula Ellis, nu făceau impresie bună cei care s-ar fi prezentat vestimentați în surtoace țărănești și cu opinci în picioare. Era obligatoriu ca imigranții să fie îmbrăcați “nemțește”, cum se spunea la noi în Transilvania, în ținută de orășeni. Mai aveau de profitat și cei care procurau actele de plecare, biletele de transport în Europa până la porturile vestice din care vișătorii emigranți erau îmbarcați pe vapoare pentru America. Au fost cazuri când țărani vindeau câte o pereche de boi, ca măcar unul dintre copii să aibă bani cu care să plece în America. Urma ca de acolo ei să ajute mai târziu financiar familia rămasă acasă în sărăcie. “Mia și drumul” era formula care sintetizează cheia succesului în împlinirea visului de a ajunge în U.S.A. atunci când cei urcați pe vapoarele care traversau Atlanticul aveau șansa de a nu muri în zilele periplului transoceanic (cei decedați erau aruncați peste bord pur și simplu), intrau într-un triaj.

Nimeni nu ajungea acolo unde i-ar fi fost voia, ci în funcție de meseria stăpânită, imigranțul român era trimis în acea parte a Americii unde era nevoie de el. Statul Ohio a găzduit la început cele mai mari comunități de români. Acolo ei și-au edificat biserici, s-au organizat în societăți de ajutor financiar, au scos publicații românești pentru informare. În Michigan industria automobilelor a folosit forța de muncă a românilor proaspăt sosiți, ca apoi ei să se răspândească în cele mai multe state ajungând până-n frumoasa California, simbolul bogăției și strălucirii americane. Cât de curată s-a păstrat conștiința națională a diasporenilor din S.U.A. o dovedește activitatea desfășurată chiar cu începere din 5 martie 1917, când la Washington la festivitatea celei de-a doua inaugurări a lui Woodrow Wilson la conducerea Statelor Unite a participat un important grup de reprezentanți ai Uniunii Societăților Române.

De atunci s-a anunțat înființarea legiunii de voluntari români, gata să lupte alături de legiunea americană, cu gândul de a sprijini idealul de unire a Transilvaniei cu România și numai schimbarea legislației americane a reușit să împiedice cei peste 6.000 de voluntari români să lupte pe fronturile europene vestice din Primul Război Mondial. Despre Misiunea Patriotică Națională, condusă de președintele Vasile Lucaciu, alături de care au sosit în America, locotenentul Vasile Stoica și preotul I. Moța, s-a publicat în 1997 o carte lămuritoare intitulată “În America, pentru Unirea Transilvaniei cu România”, semnată de Gelu Neamțu.

G.C.: Mulțumindu-vă pentru amabilitatea arătată pe parcursul acestui interviu, rămân în așteptarea altui prilej pentru continuarea, ținând seama de vasta și îndelungata experiență acumulată în relația cu mediul academic american, pentru a-mi relata ce s-a întâmplat în acest teritoriu, după impunerea comunismului în România, până în zilele noastre. A.S.: Și eu vă mulțumesc și vă promit că voi profita de un asemenea prilej.

Geo Călugăru, membru U.S.R.